

Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο στη Σίφνο

Έχοντας στο ενεργητικό της την άφιξη διοργάνωσης ενός υψηλού επιστημονικού επιπέδου συνεδρίου (1998), η Εταιρεία Σιφνιάκων Μελετών προκήρυξε το Β' Διεθνές Σιφνιακό Συμπόσιο στη Σίφνο, 20-30 Ιουνίου 2002. Το Συμπόσιο θα είναι αφιερωμένο στη μνήμη του μεγάλου ευεργέτη του νησιού Νικόλαου Βερνίκου Ευγενειδίδη. Όπως και στο παρελθόν, οι ανακαινίσεις που θα παρουσιαστούν σ' αυτή την επιστημονική συνάντηση πρόκειται να κατανεμηθούν σε πέντε μεγάλες θεματικές ενότητες: α) Αρχαίοι Χρόνοι, β) Αρχιτεκτονική και φραγκοκρατία, γ) Τουρκοκρατία και Νεότεροι Χρόνοι, δ) Αρχιτεκτονική, ε) Λαογραφία. Το ευρύ χρονικό και θεματικό φάσμα του Συμποσίου, καθώς και η μεγάλη συμμετοχή στο προηγούμενο (320 συνέδριο), προϊνίζουν μια εξίσου σημαντική και επιτυχημένη επιστημονική συνάντηση για το 2002. Σύμφωνα με την εγκύκλιο που κυκλοφόρησε, ο σκοπός του Συμποσίου είναι «να προκληθεί το ενδιαφέρον των μελετητών αλλά και των νέων επιστημόνων για την έρευνα του ανεκμετάλλετου ιστορικού, αρχαιολογικού και καλλιτεχνικού πλούτου της Σίφνου». Ίδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον εργασίες αναμένεται να παρουσιαστούν και σε αυτό το Συμπόσιο, δεδομένου του πλούτου του γεωμεταλλευτικού παρελθόντος του νησιού. Επισημαίνεται ότι τα έδρα μετακίνησης και διαμονής των συνέδρων που θα παρουσιάσουν εργασίες πρόκειται να καλυφθούν από το Συμπόσιο. Οι περιλήψεις των εργασιών πρέπει να σταλούν στην Οργανωτική Επιτροπή έως τις 20.2.2002. Την Επιστημονική Επιτροπή αποτελούν οι: Καθ. Α. Δελιβορίδης, Δρ Η. Ζερβουδάκη, Καθ. Α. Μαραγκού, Επ. Καθ. Π. Παπαστρατής, Επ. Καθ. Γ. Προκοπίου και Καθ. Ν. Χατζηδόκη. Πληροφορίες: Πρόεδρος Οργ. Επιτροπής κ. Τζ. Ζερβουδάκης, Ι. Δροσολιούου 110α, 112 56 Αθήνα, τηλ.: 01-8940662, fax: 01-8980287.

Σεμινάρια της Ελληνικής Αρχαιομετρικής Εταιρείας

Η επιτυχημένη σειρά σεμιναρίων για ειδικά θέματα Αρχαιομετρίας που διοργανώνει τα τελευταία χρόνια η Ελληνική Αρχαιομετρική Εταιρεία (ΕΑΕ) πρόκειται να συνεχιστεί με νέα μορφή από τις αρχές του 2002. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ ολοκλήρωσε το σχετικό πρόγραμμα σε νέα βάση, ώστε στα σεμινάρια να εξετάζονται ζητήματα μιας συγκεκριμένης θεματικής ενότητας, στη διάρκεια ζωριστών ημερών. Η πρώτη ημέρα θα είναι αφιερωμένη στην έρευνα των οργανικών καταλοίπων, των «αρχαίων μικροβίων» και των τεχνικών που βασίζονται σε οργανικά υλικά. Τα σεμινάρια των ημερών απευθύνονται τόσο σε σπουδαστές όσο και σε αρχαιολόγους ή άλλους επιστήμονες και θα παρουσιάζονται από ειδικούς ερευνητές, έλληνες και ξένους. Ο σκοπός της διοργάνωσης είναι να γίνουν ευρύτερα γνωστές η πρόοδος και οι δυνατότητες στο συγκεκριμένο πεδίο, αλλά και να διευκολυνθούν νέες ερευνητικές εφαρμογές, δεδομένης της πρόοδου που έχει πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα. Πληροφορίες: Δρ Γ. Φακορέλλης, Πρόεδρος Δ.Σ./ΕΑΕ, τηλ.: 6503326, e-mail: yfacorellis@ims.demokritos.gr, ή στην ιστοσελίδα της ΕΑΕ: www.archaeometry.gr.

ΕΠΕΑΕΚ και Νέες Τεχνολογίες για την πολιτισμική κληρονομιά

Πρόφατα το Υπουργείο Παιδείας προκήρυξε νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) με αποδέκτες τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία-πρόκληση για Τμήματα Θετικών Επιστημών αλλά και Αρχαιολογία-Πληροφορική ΑΕΙ, ώστε να υπάρξει χρηματοδότηση δράσεων που στοχεύουν στην πρακτική άσκηση φοιτητών σε θέματα Αρχαιομετρίας και νέων τεχνολογιών, με εφαρμογή σε τομείς πολιτισμικής κληρονομιάς. Αξίζει να επισημανθεί ότι, με την υποστήριξη παρόμοιων προγραμμάτων εκπαίδευσης προ τριτίαια, πολλοί νέοι τυπούχου Αρχαιολογίας, Σημειωτικής και Θετικών Επιστημών απέκτησαν διπλώματα μεταπτυχιακής εξειδίκευσης στη χώρα μας, αρκεί υλικά εργάζονται αξιοποιώντας τις νέες σημαντικές γνώσεις που απέκτησαν.

Ευχή όλων είναι τα νέα προγράμματα να είναι το ίδιο ή και περισσότερο αποδοτικά για τους νέους επιστήμονες του χώρου.

Ο δομικός λίθος στα μνημεία

Με τον τίτλο αυτόν διοργανώθηκαν δύο πολύ ενδιαφέροντες επιστημονικές ημερίδες στην Αθήνα και στη Μυτιλήνη, στις 9.11.2001 και στις 11.11.2001 αντίστοιχα, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Ανάπτυξης και Πολιτισμού, με συνδιοργανωτές το ΙΓΜΕ, το Ελληνικό Τμήμα του ICOMOS, το ΤΕΕ, το Τμήμα Βα Ανάπτυξης του ΤΕΕ και τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Λέσβου. Οι εισηγήσεις αφορούσαν στη διεπιστημονική προσέγγιση θεμάτων μελετής και συντήρησης του δομικού λίθου στα μνημεία: προέλευση (αρχαία λατομεία), φυσικο-μηχανικές ιδιότητες, αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά, φθορές δομικού λίθου, μεθοδολογία συντήρησης-αποκατάστασης και πολλές ερευνητικές εφαρμογές. Οι ημερίδες αποτέλεσαν συνέχεια ενός προγράμματος διακρατικής συνεργασίας Ελλάδας-Κύπρου, με τίτλο «Μελέτη των δομικών λίθων αρχαίων μνημείων: προέλευση-παράγοντες φθοράς». Το κύριο μέρος της οργανωτικής και επιστημονικής προσέγγισης διεκπεραιώσε με απόλυτη επιτυχία η Δρ Μυρσίνη Βουρτή-Ματαράγκα, ειδική γεωλόγος του ΙΓΜΕ (Πληροφορίες: τηλ.: 01-7472798 και 7701704, e-mail: myrsini@igme.gr).

Θαλάσσιες γεωφυσικές έρευνες

Το Εργαστήριο Θαλάσσιας Γεωλογίας και Φυσικής Ωκεανογραφίας του Τμήματος Γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο Πατρών (ΕΘΑΓΕΦΩ) έχει πραγματοποιήσει σημαντικό έργο στον τομέα των θαλάσσιων γεωφυσικών ερευνών. Στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, το Εργαστήριο έχει αναλάβει συστηματικές έρευνες για την ανάδειξη και την προστασία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς με υποδομή και ερευνητική ομάδα αποκλειστικά ελληνική. Οι σχετικές μελέτες έχουν επικεντρωθεί ως τώρα: α) στη διερεύνηση του γεωλογικού φαινομένου που προκάλεσε την καταστροφή και την εξάρθρωση της Αρχαίας Ελικής το 373 π.Χ. (β) στον εντοπισμό και την αποτύπωση των υπολείμμάτων α) το ναυάγιο του τουρκοκρατικού στόλου της ναυμαχίας του Ναυαρίνου (1827) και γ) στον εντοπισμό αρχαίων και ιστορικών ναυαγίων και μαρτυριών ανθρώπινης δραστηριότητας στην παράκτια ζώνη της Αλεξάνδρειας (Αίγυπτος), καθώς και στη λεπτομερή χαρτογράφηση και αναπαράσταση του παράκτιου περιβάλλοντος στο οποίο αναπτύχθηκε ο πολιτισμός εκεί, στη διάρκεια της βασιλείας των Πτολεμαίων, στους ελληνιστικούς χρόνους, καθώς και στον Μεσαίωνα. Σε όλες τις περιπτώσεις οι έρευνες ήταν επιτυχίες και καρποφόρες, όπως προκύπτει από τις διαδοχικές δημοσιεύσεις των ερευνητών που πραγματοποιούν τις αποστολές. Οι μεθοδοί που εφαρμόζονται στις έρευνες είναι απόλυτα εξειδικευμένες και προηγμένες, αφού βασίζονται σε υποδομή νέας τεχνολογίας (ηχοβελούνη ή ημιαυτοματισμένα ηχοβελούνη laser νέας γενιάς, ηλεκτροβελούνη υποβρυχίου όχημα, διαφορικό δορυφορικό σύστημα κ.ά.). Πληροφορίες: Εργαστήριο Θαλάσσιας Γεωλογίας και Φυσικής Ωκεανογραφίας, Τμήμα Γεωλογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών, 26500 Πάτρα, Πάτρα, τηλ.: 061-997646, fax: 061-991701, e-mail: gferen@upatras.gr.

Σεμινάρια Σηπταολογίας

Η Ελληνική Σηπταολογική Εταιρεία (ΕΣΕ), πολλαπλά αναγνωρισμένος και βραβευμένος φορέας σηπταολογικών ερευνών στην Ελλάδα, έχει διοργανώσει εκκκεντικές μαθήματα σηπταολογίας, τα οποία απευθύνονται κυρίως σε νέους σπουδαστές ή επιστήμονες, πολλοί από τους οποίους έχουν αξιοποιήσει τις γνώσεις που απέκτησαν στη μετέπειτα σταδιοδρομία τους ως στελέχη ανώτατων επιστημονικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Στα μαθήματα τα σεμινάρια συχνά εξετάζονται και αναλύονται τα ζητήματα καθαρά αρχαιομετρικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, όπως απόλυτες χρονολογήσεις σηπταολογοθεμάτων, απολιθωμένες παίδες σηπταολογίας, μηχανισμοί διαγένεσης-απολιθώσεως σε σηπταολογοθεμάτων, γεωφυσικές μελέτες σε σηπταολογία κ.ά. Από τις αρχές του 2002 προγραμματίζονται διεπιστημονικά μαθήματα σηπταολογίας, εκτός από την Αθήνα, και στη Θεσσαλονίκη. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται: στην Αθήνα, ΕΣΕ κ. Γ.ρ. Παπαδόπουλο, Γεν. Γραμ-

ματέα, Σίνα 32, Τ.Κ. 10672, τηλ.: 3617 824. Στη Θεσσαλονίκη, παράρτημα ΕΣΕ Βορείου Ελλάδος, Καθ. Ε. Βαβλιώκη, Επ. Καθ. Ε. Τσοκαλάς, ΑΠΘ, Τμήμα Γεωλογίας, τηλ.: 031-998557, 031-998558. Σημειολογικά μνημεία ή επιστολές διοργανώνονται επίσης και σε άλλες πόλεις όπου υπάρχουν παραρτήματα ή ομάδες της ΕΣΕ, όπως στην Κρήτη, τη Ρόδο, τα Ιωάννινα, την Καλαμάτα κ.α.

Υποτροφίες για έρευνες στην Κύπρο

Το Κύπριο-Αμερικανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο (Cyprus American Archaeological Research Institute, CAARI) αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια έναν πολύ σημαντικό ερευνητικό φορέα της κυπριακής Αρχαιολογίας, Ιστορίας και Πολιτισμού. Το CAARI, με οργανωμένη αρχαιολογική βιβλιοθήκη, ξενώνα, εξοπλισμό με αρχαϊκά αγγεία, πρόσβαση στο διαδικτυακό και άλλες δυνατότητες, δέχεται αιτήσεις προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών που ενδιαφέρονται για μελέτη στον τομέα σχετικά με την Αρχαιολογία, την Ιστορία και τον Πολιτισμό της Κύπρου. Δύο σχετικές υποτροφίες έχουν προκηρυχθεί (Stuart and Helena Wyde Swiny και Anita Cecil O'Donovan), με προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών την 1η Φεβρουαρίου 2002. Πληροφορίες: CAARI at Boston University, 656 Beacon St., fifth floor, Boston MA 02215, USA, fax: 617-353-6575, e-mail: caari@bu.edu. Επίσης, το Ίδρυμα Fulbright δέχεται αιτήσεις για προδιδακτορική ή μεταδιδακτορική έρευνα για την Κύπρο. Πληροφορίες: Council for International Exchange of Scholars, 3007 Tilden Street NW, Suite 5M Washington, DC 20008-3009, USA, τηλ.: 202-686-7877.

Συνέδρια

«Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology Conference», 2-6 Απριλίου 2002, Ηράκλειο Κρήτης. Την οργάνωση του Συνεδρίου έχουν αναλάβει πανεπιστημιακοί καθηγητές και ερευνητές από τα Τμήματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Κρήτης, καθώς και από τα Ινστιτούτα Επιστήμης Υπολογιστών και Μεσογειακών Μελετών του ΙΤΕ (Π. Κωνσταντόπουλος, Α. Καλοδωξής, Μ. Δοεγ, Χ. Μπεκιάρη, Α. Ζαρίης, Ε. Καραϊωάννης). Στις θεματικές ενότητες έχει περιληφθεί και η Αρχαιομετρία. Πληροφορίες: CAA 2002, Institute of Computer Science, Foundation for Research and Technology, P.O. Box 1385, 71110 Ηράκλειο Κρήτης, e-mail: caa2002@ics.forth.gr.

«1st International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry», 14-16 Μαρτίου 2002, Βαρκελώνη, Ισπανία. Στη σχετική εγκύκλιο του Συνεδρίου αναφέρεται ότι θα γίνουν δεκτές εργασίες με αρχαιολογικό περιεχόμενο, καθαρά αρχαιολογικές αλλά και συνδυασμένες μελέτες, αναφερόμενες στο χρονικό διάστημα από τον 4ο μ.Χ. αιώνα έως το τέλος της αρχαιότητας στην περιοχή της Μεσογείου. Η προθεσμία υποβολής εργασιών και περιλήψεων είχε παραταθεί έως τις 15 Δεκεμβρίου 2001. Ειδικά θέματα θα αναπτυχθούν οι προσεκτικώς ομιλητές Μ. Gufurd, P. Reynolds, M. Bonifay, L. Joiner, D. Williams, S. Ramallo Asensio κ.α. Πληροφορίες στην ιστοσελίδα <http://www.ub.es/prehist/noticias.htm> ή στη διεύθυνση Equip de Recerca Arqueomètrica de la Universitat de Barcelona (ERAUB), Dept. de Prehistòria, Historia Antiga i Arqueologia, C/ de Baldiri i Reixac s/n 08028, Barcelona (Catalonia, Spain), τηλ.: 34-93-4409200 (3 lines), fax: 34-93-4498510.

Μετα-διδακτορική θέση εργασίας

Το Οικονομικό Ινστιτούτο Woods Hole (Massachusetts USA) προκήρυξε την πλήρη/θέρση θέσης ειδικού σε μονάδα AMS (Accelerator Mass-Spectroscopy) για επασχολήθει διάρκειας ενός έτους, με δυνατότητα ανανέωσης έως τρία έτη. Η θέση προσφέρεται από 1.1.2002. Η εργασία θα έχει ως αντικείμενο την ανάπτυξη των τεχνικών AMS και των εφαρμογών τους σε θέματα ωκεανογραφίας και περιβαλλοντος, που περιλαμβάνουν και τη μέθοδο AMS-C14. Οι υποψήφιοι πρέπει να ειδικεύονται στις φυσικές Επιστήμες, με διδακτορικό δίπλωμα στους τομείς της ωκεανογραφίας, των γεωεπιστημών και της περιβαλλοντικής χημείας. Προσθέτει έμφαση σε μελέτες κυκλοτρονικού συντονισμού, μικροκομμάτιες, οπτικές δέσμης ιόντων, εδαγωγής ιόντων από πλάσμα, αέρια χρωματογραφία, φασματοσκοπία λόγω ισοτόπων και τεχνικών υψηλών τάσεων θα ληφθεί υπόψη. Πληροφορίες: Dr. Rober Schneider, MS 8, Mc Lean Laboratory, WHOI, Woods Hole, MA 02543, USA, τηλ.: + 508-289-2756, ιστοσελίδα: <http://www.nosams.whoi.edu>.

Οι διαλέξεις της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών

Από τον Οκτώβριο ξεκίνησε η νέα σειρά διαλέξεων 2001-2002 της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, με κύριο οργανωτή τον Διευθυντή της Σχολής κ.α. James D. Muhly. Οι διαλέξεις θα διαρκέσουν μέχρι την επόμενη άνοιξη και το πρόγραμμά τους, από τις αρχές του 2002, έχει ως εξής:
Τρίτη, 22 Ιανουαρίου: Wolf D. Niemeier, Director of DAI in Athens, «Hittites and Western Anatolia prior to the Ionian Migration», 7:00 μ.μ., Loring Hall.
Τρίτη, 29 Ιανουαρίου: Askold Ivantchik, Institute of World History, Moscow, «Cimmerians and Scythians: Herodotus and Archaeology», 7:00 μ.μ., Loring Hall.
Τρίτη, 5 Φεβρουαρίου: Mary M. Voigt, College of William and Mary, «Gordian and the Phrygians», 7:00 μ.μ., Loring Hall.
Τρίτη, 12 Φεβρουαρίου: George Despinis, Emeritus Professor of the University of Thessaloniki, «Νεότερα για τη ζωφόρο του Βήματος του Παρθένου στο Διονυσιακό θέατρο», 7:00 μ.μ., Loring Hall.
Τρίτη, 26 Φεβρουαρίου: Javier Teixidor, Collège de France, «Canaanites and Phoenicians: Homer, Archaeology and Epigraphy», 7:00 μ.μ., Loring Hall.
Τρίτη, 5 Μαρτίου: Trustees Lecture, Crawford H. Greenwalt, Jr., University of California at Berkeley, «Sardis and the Lydians», 7:00 μ.μ., Loring Hall.
Τρίτη, 19 Μαρτίου: Twenty First Annual Walton Lecture, Philippos Iliou, Historian, «Βίβλια με συνδρομητές», 7:00 μ.μ., Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
Τρίτη, 26 Μαρτίου: Open Meeting on the work of the school in 2001 and Lecture by Professor Stephen V. Tracy, Chairman of the ASCSA Managing Committee and Director-Elect of ASCSA, «Basizing Athenian Letter-Cutters», 7:00 μ.μ., Πολεμικό Μουσείο (Βασ. Σοφίας και Ριζάρη).
Πληροφορίες: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών, Σουηδίας 54, 106 76 Αθήνα, τηλ.: 01-7236313, fax: 01-7250584, Ιστοσελίδα: <http://www.ascsa.edu.gr>.

Το πρόγραμμα της ημερίδας της ΕΑΕ

Λίγο πριν «κλείσει» η ύλη του τεύχους, κυριολεκτικά «επί του πειστήριου», κυκλοφόρησε το πρόγραμμα της ημερίδας της Ελληνικής Αρχαιολογικής Εταιρείας, για την οποία γίνεται λόγος σε άλλη παράγραφο. Η ημερίδα θα γίνει σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών στις 15 Ιανουαρίου 2002 στο αμφιθέατρο του Ιδρύματος, Βασ. Κωνσταντίνου 48, στην Αθήνα, σύμφωνα με το εξής πρόγραμμα:
9:00-9:30, Έναρξη-Χαιρετισμοί.
9:30-10:10, Δρ Ελένη Ιωακείμους, Καθ. ΤΕΙ Συντήρησης και Έργων Τέχνης, *Ανάλυση των πρωτεϊνικών συνδέσμων μέσω της ζωγραφικής με χρωματογραφικές τεχνικές*.
10:10-10:50, Δρ Αναστασία Πούρνου, *Βιογενής αλλοίωση και in situ προστασία ναυαγίων*.
10:50-11:30, Δρ Μαρία Ντίου, *Ανθρακολογία: Μέθοδος και Εφαρμογές στην Αρχαιολογική Έρευνα*.
11:30-12:00, Διάλειμμα.
12:00-12:40, Duska Urem-Küstantu, *Τα προβλήματα προδιόρισμού χρήσης νεολιθικής κεραμικής και η ανάλυση οργανικών καταλοίπων*.
12:40-13:20, Ορέστης Δεκαβέλιος, *Η διατροφή στο προϊστορικό Αιγαίο μέσα από τη χημική ανάλυση οργανικών υπολειμμάτων από τα σπείρα*.
13:20-14:00, Prof. Curt Beck, *Certainty and Doubt in Organic Residue Analysis by Mass Spectrometry* (στην αγγλική γλώσσα).
14:00-15:00, Σχολία-Συζήτηση.
Η ημερίδα, με τίτλο «Μελέτη οργανικών υλικών στην Αρχαιολογία και στα Έργα Τέχνης», αποτελεί μία από τις δράσεις της ΕΑΕ, στο πλαίσιο της συμμετοχής της στο πρόγραμμα της ΓΓΕΤ Ελληνικό Κυπριακό Συμπόσιο, με τίτλο «Προηγμένα Τεχνολογία για τη Διαχείριση και Προβολή της Πολιτισμικής Κληρονομιάς 2001-2002». Πληροφορίες: Δρ Γ. Φακορέλλης, Πρόεδρος Δ.Σ. της ΕΑΕ, τηλ.: 01-6503326.